

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет психології
кафедра загальної та клінічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБАЛТАЦІЯ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ ТА
СОМАТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ»

за освітньо-професійною програмою
«Клінічна та реабілітаційна психологія»
магістерський рівень

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

спеціальність **053 «Психологія»**

спеціалізація

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психологічна реабілітація осіб з психічними та соматичними розладах**» для студентів галузі знань **05 «соціальні та поведінкові науки**», спеціальності **053 «Психологія»** за освітньо-професійною програмою «Психологія» за магістерським освітнім рівнем – 2020. – 18 с.

Розробник: Матейко Наталя Михайлівна, доцент кафедри загальної та клінічної психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та клінічної

психології. Протокол від “ 28 серпня 2020 р. № 2

Завідувач кафедри загальної та
клінічної психології

(Москалець В.П.)

‘ 28 серпня 2020 р.

Схвалено методичною комісією факультету психології

Протокол від “10” вересня 2020 р. № 2

Голова

(Пілецька Л. С.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 «соціальні та поведінкові науки»	Вільного вибору	
	Напрямок підготовки 053 «Психологія»		
Модулів – 2	Спеціальність «психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	Лекції	
		12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: ЗАЛК			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 11% / 89%

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- формування теоретичних уявлень про психологічну реабілітацію осіб з психічними та соматичними розладами;
- розширення практичних навичок проведення психологічної реабілітації осіб з психічними та соматичними розладами;
- ознайомлення із сучасними теоретичними аспектами психологічної реабілітації осіб з психічними та соматичними розладами;
- розширення уявлень про види психологічної реабілітації осіб з психічними та соматичними розладами.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення основних підходів вітчизняної та зарубіжної науки до реабілітаційної роботи з людьми різного віку з психічними та соматичними розладами;

- оволодіння навичками здійснення психологічної реабілітації в роботі з особами з психічними та соматичними розладами;
- ознайомлення студентів з особливостями проведення різних видів психотерапії в проблемі психологічної реабілітації осіб з психічними та соматичними розладами.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Місце навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація осіб з психічними та соматичними розладами» визначається необхідністю для психологів знань, вмінь та навичок з організації психологічної реабілітації осіб з психічними та соматичними розладами; важливістю здійснення заходів з питань збереження психічного здоров'я населення. Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Клінічна психологія та психопатологія», «Основи психосоматики та соматопсихології», «Організація роботи психолога в закладах охорони здоров'я» та ін.

Програмні компетентності

Інтегральна Компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); ЗК6. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК 6. Налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК 7. Приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності СК 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. СК 11.Здатність створювати, організовувати та реалізовувати різноманітні способи психологічного супроводу на етапах профілактики, лікування, та реабілітації.

Програмні результати навчання

- ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій
- ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
 ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.
 ПР13. Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у медичних, санітарно-курортних та реабілітаційних закладах.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики, психокорекції та психопрофілактики на практиці;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (тестування, самостійна робота).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних відповідей студентів, тестування, презентації, виконання самостійної роботи і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на заліку.

На семінарських заняттях студенти за усну відповідь та письмову відповідь (тестування) максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару у вигляді асоціативних малюнків-схем, пишуть есе, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам, розробляють заходи психологічної просвіти з питань збереження психічного здоров'я і стану психологічного благополуччя.

Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально або фронтально. Загальний бал за цей вид роботи по кожному змістовому модулю виводиться з середнього балу за всі усні і письмові відповіді.

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2									
T1	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	Залік
Усні та письмові відповіді – 5 б. Самостійна робота – 7 б.	Усні та письмові відповіді – 15 б. Самостійна робота – 13 б. Контрольна робота – 10 б.									100

T1, T2 і т.д. – теми дисципліни

Самостійна робота студентів ділиться на базову і додаткову.

Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Базова самостійна робота студентів включає: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір), огляд літератури і електронних джерел інформації; вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; підготовка до лабораторних робіт, практичних (семінарських) занять; підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю; систематизація вивченого матеріалу перед семестровим екзаменом.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. Вона включає такі види робіт: аналіз наукових публікацій з визначеної викладачем теми; оформлення малюнку-схеми; проведення клініко-психологічного дослідження у позааудиторний час; написання есе за заданою проблематикою; розробка конспекту заходу просвітницького спрямування; бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою; розробка мультимедійної презентації; виконання практичних задач, ситуативних завдань; опрацювання художніх фільмів; підготовка порівняльної таблиці; підготовка термінологічного словника та ін.

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи. Конспектування матеріалів з актуальних питань онкопсихології студенти отримують 1 бал; за есе – 2 бали; оформлення матеріалів психологічного дослідження – 5 балів; за виступ на тему: «Класифікація невротичних розладів» у формі мультимедійної презентації – 3 бали; за оформлення матеріалів діагностики порушення емоційної сфери – 3 бали; за проведення просвітницького заходу для пацієнтів (їх родичів, медперсоналу – на вибір) з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя – 5 балів.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 5 балів.

Питання до контрольної роботи:

1. Стигматизація та дестигматизція в психіатрії.
2. Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями.
3. Психотерапія ендокринних психічних розладів.
4. Психологічна реабілітація післяопераційних психічних розладів.
5. Психологічний супровід при розумовій відсталості.
6. Психокорекційні технології для дітей с психічним недорозвитком.
7. Психологічний супровід та навчання батьків дітей с психічним недорозвитком.
8. Психотерапія при істеричному розладі особистості.
9. Психотерапія при obsesивно-компульсивному розладі.
10. Психотерапія при тривожних розладах, ГТР, панічних нападах.
11. Психотерапевтичний супровід суїцидентів.
12. Депресивні синдроми. Діагностика депресивних реакцій особистості.
13. Психози при вагітності і у післяпологовий період.
14. Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних захворюваннях.
15. Аналітична групова психотерапія: історія підходу і найважливіші моделі.
16. Покази та проти покази до групової психотерапії. Специфіка психоаналітичної групи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильнее виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Психологічна реабілітація осіб з психічними розладами

Тема 1. Вступ до предмету. Особливості ресоціалізації та реадaptaції осіб, хворих на психічні розлади. Стигматизація та дестигматизція в психіатрії. Психосоціальна реабілітація пацієнтів з важкими психічними розладами.

Тема 5. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями. Психотерапія метаболічних, ендокринних і післяопераційних психічних розладів. Психічні розлади при епілепсії.

Тема 4. Психологічна допомога та реабілітація при розумовій відсталості. Клінічний опис. Ступені порушення. Емоційні, поведінкові та інші порушення. Психокорекційні технології для дітей з психічним недорозвитком. Навчання батьків. Пренатальний скринінг. Психосоціальна терапія.

Змістовий модуль 2. Психологічна реабілітація осіб з межовими, сексуальними психосоматичними розладами

Тема 1. Психологічна реабілітація осіб з невротичними розладами. Методи психологічної реабілітації при невротичних розладах. Психотерапія при істеричному розладі особистості. Психотерапія при тривожних розладах, ГТР, панічних нападах.

Тема 2. Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади. Суїцидальність. Психотерапевтичний супровід суїцидентів. Депресивні синдроми. Діагностика депресивних реакцій особистості. Психологічна реабілітація при афективних розладах.

Тема 3. Психологічна реабілітація при сексуальних проблемах і розладах. Сексуальні функціональні розлади. Відмінність у сексуальних розладах чоловіків і жінок. Психози при вагітності і у післяпологовий період. Терапія сексуальних розладів.

Тема 4. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях. Характеристика психологічних факторів, виникнення психосоматичних захворювань. Психотерапія розладів серцево-судинної та ендокринної системи, розладів органів дихання та травлення. Аутогенне тренування, тілесно-орієнтована терапія. Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних захворюваннях.

Тема 5. Використання психосинтезу для відновлення психологічного статусу індивіда. Техніки візуалізації при соматичних розладах. Робота із субособистостями

Тема 6. Групові методи роботи при соматичних розладах. Аналітична групова психотерапія: історія підходу і найважливіші моделі. Покази та проти покази до групової психотерапії. Специфіка психоаналітичної групи.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		Л	П	Лаб	Інд	с.р.		Л	п	ла б	інд	С.р .
2	90	12	18			60	90	6	4			80
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Психологічна реабілітація осіб з психічними розладами												
Тема 1. Вступ до предмету. Особливості ресоціалізації та реадaptaції осіб, хворих на психічні розлади.		2	2			7		2				9
Тема 2. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями.		2	2			7		2				9
Тема 3. Психологічна допомога та реабілітація при розумовій відсталості.		2	2			7						9
Разом за змістовим модулем 1		6	6			21		4				27
Змістовий модуль 2. Психологічна реабілітація осіб з психічними розладами												
Тема 1. Психологічна реабілітація осіб з невротичними розладами. Методи психологічної реабілітації при невротичних розладах.		2	2			7			2			8
Тема 2. Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади.		2	2			7		2				9

Тема 3. Психологічна реабілітація при сексуальних проблемах і розладах.		2	2			7						9
Тема 4. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях.			2			6						9
Тема 5. Використання психосинтезу для відновлення психологічного статусу індивіда.			2			6						9
Тема 6. Групові методи роботи при соматичних розладах.			2			6			2			9
Разом за змістовим модулем 2		6	18			39		2	4			53
Всього		12	18			60		6	4			80

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психосоціальна реабілітація пацієнтів з важкими психічними розладами.	2
2	Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями.	2
3	Психокорекційні технології для дітей з психічним недорозвитком. Навчання батьків.	2
4	Методи психологічної реабілітації при невротичних розладах.	2
5	Психологічна реабілітація при афективних розладах.	2
6	Психотерапія сексуальних розладів.	2
7	Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних захворюваннях.	2
8	Техніки візуалізації при соматичних розладах. Робота із субособистостями.	2
9	Специфіка психоаналітичної групи.	2
	Разом	18

Самостійна навчальна робота студентів

Семе стр / тема	Кількість балів	Зміст самостійної роботи	Обсяг (год.) денна форма/ заочна форма	Форма контролю	Тиждень, на якому здійснюється контроль
3/1	1	<i>Тема 1. Вступ до предмету.</i> законспектувати розділ III «Основи психологічної	7/9	конспект	2

		реабілітації осіб з різними психофізичними порушеннями» навчального посібника Бочелюк В. Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями. К. 2011. с.108-141 http://portal.iapm.edu.ua/portal/medialibrary/books/36763d1e5f2745489eddf3508fe1ad94.pdf			
3/2	1	Тема 2. Психологічна реабілітація осіб невротичними розладами опрацювати та провести в студентській групі тест фрустраційних реакцій С.Розенцвейга.	7/9	Протокол та інтерпретація	3
3/3	1	Тема 3. Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади Розробити проект програми психологічної реабілітації при афективних розладах	7/9	програма	3
3/4	1	Тема 4. Психологічна допомога та реабілітація при розумовій відсталості Опрацювати розділ монографії (Соколова Е. В. Отклоняющееся развитие: причины, факторы и условия преодоления. Монография. Новосибирск: Изд. «Наука», 2003. С.202-240) «Технология оптимизации психического развития в дизонтогенезе»	7/8	Конспект	4
3/5	1	Тема 5. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. здійснити аналіз психологічних особливостей осіб з психічними розладами на прикладах, взятих з художніх фільмів. Для цього слід обрати три фільми зі списку і написати психологічне есе. В есе потрібно вказати вік героя; психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують); причини формування феномену; соціальну ситуація розвитку; методи психологічного впливу,	7/9	есе	4

		<p>що можна порекомендувати у цьому випадку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Авиатор (реж. Мартин Скорсезе, 2004) - Говард Хьюз; 2. Лучше не бывает (реж. Джеймс Брукс, 1997) - Мелвина Дал; 3. Теория большого взрыва (bigbangtheory, 2007) - Шелдон Купер. <p>Панические атаки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Клан Сопрано (The Sopranos, 1999) - Тони Сопрано. <p>Социофобия:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Семейка Аддамс (реж. Барри Зриннерфельд, 1991) 			
3/ 6	1	<p>Тема 6. Психологічна реабілітація при сексуальних проблемах і розладах</p> <p>Розробити програму психопрофілактичних бесід на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психотерапія статевих розладів у чоловіків. 2. Психогенні чинники порушення жіночої сексуальності. 	7/9	програма	5
3/ 7	1	<p>Тема 7. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях</p> <p>Реферат на тему</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психотерапія розладів серцево-судинної та ендокринної системи. 2. Психотерапія розладів органів дихання та травлення. 	6/9	реферат	6
3/ 8	1	<p>Тема 8. Використання психосинтезу для відновлення психологічного статусу індивіда.</p> <p>Підготувати програму психокорекції техніками візуалізації при тривожних станах.</p>	6/9	програма	7
8/ 9	1	<p>Тема 9. Групові методи роботи при соматичних розладах.</p> <p>Законспектувати статтю.</p>	6/9	конспект	8

		Кечур Р., Деякі спільні терапевтичні фактори як ілюстрація психотерапевтичної дії.: науково-практичний журнал „Форум психіатрії психотерапії”, „Простір-М”, Львів 2001, том 3, с. 44-45.			
Разом	10		56/76		

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне та письмове опитування, навчальні тести, есе, конспекти першоджерел, мультимедійна презентація, протоколи дослідження, залік.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна «Методи психологічної допомоги особам з невротичними розладами» передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Матейко Н.М. Клінічна психологія: словник-довідник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. 134с.
2. Матейко Н.М. Патопсихологія. Неврологія: методичні рекомендації для студентів спеціальності 053 «Психологія»/Н.М. Матейко. Івано-Франківськ: Симфонія-форте, 2016. 160 с.
3. Матейко Н.М., Пасічняк Н.І. Проблема адаптації дітей з розладами спектру аутизму до умов освітнього середовища// Український психолого-педагогічний збірник №4, 2018. С.97-100
4. Матейко Н.М. Проблеми психологічного супроводу дітей з розладами спектру аутизму в освітньому закладі// «Теорія і практика сучасної психології» вип.5. 2019. С.47-53
5. Матейко Н.М. Поширеність депресії невротичного генезу серед студентської молоді// VI Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання. Вип.37(3), Том 1 (21) Київ, Гнозис, 2017. С.194-202
6. Матейко Н.М. Психологічна реабілітація психічних та поведінкових розладів в учасників бойових дій// Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки» № 3. том 2, 2018. с.215-219
7. Матейко Н. М. Особливості психологічної реабілітації осіб з надлишковою масою тіла // «Теорія і практика сучасної психології» вип.4, 2018. С. 70-74
8. Нейропсихологічний підхід до проблеми діагностики вищих психічних функцій в дитячому віці//розділ колективної монографії «Упровадження інноваційної освітньої парадигми в гірських школах Українських Карпат» / За наук. ред. д. п. н. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка». Івано-Франківськ: 2020.
9. Психологічна реабілітація психічних та поведінкових розладів в учасників бойових дій// Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки» № 3. том 2, 2018. с.215-219

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства: Учебное пособие. М., 2000
2. Батаршев А.В. Диагностика пограничных психических расстройств личности. М., 2004. 320с
3. Гурьева В.А. Психогенные расстройства у детей и подростков. М., Крон-Пресс, 1996
4. Захаров А. И. Ребенок до рождения и психотерапия последствий психических травм. СПб.: СОЮЗ, 1998. 144 с.
5. Зинкевич-Евстигнеева Т. Д., Грабенко Т. М. Практикум по креативной терапии. СПб.: Речь, 2001.
6. Каменецкий Д.А. Неврология и психотерапия. М., 2012. с.5-27
7. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе / Пер. с англ.- М.: Независимая фирма "Класс", 2001.- 480 с.
8. Менделевич В.Д., Соловьева С.Л. Неврология и психосоматическая медицина. М., 2002. – с.16-29
9. Практикум по арт-терапии / Под ред. А. И. Копытина. СПб., «Питер», 2000
10. Романин А.Н. Основы психотерапии. М.: «Академия» 1999. 208с.
11. Нуллер Ю.Л. Депрессия и деперсонализация. Л.: Медицина, 1981.
12. Пограничная психическая патология в общей медицинской практике / Под ред. А. Б. Смулевича. М.: 2000. 224 с.
13. Практическая психодиагностика. Методики и тесты // под ред. Д. Райгородского. Самара: Бахрах-М, 1998. – 672 с.
14. Романова Е. С. Графические методы в практической психологии. СПб.: Речь, 2002. 416 с.
15. Соколова Е. Т. Особенности личности при пограничных расстройствах и соматических заболеваниях М., 1995.
16. Собчик Л.Н. Метод портретных выборов – адаптированный тест Сонди. [Практическое руководство] СПб., Речь, 2007.
17. Собчик Л.Н. МЦВ – метод цветных выборов. Модифицированный восьмицветовой тест Люшера. [Практическое руководство]. СПб., Изд-во "Речь", 2001.
18. Собчик Л.Н. Стандартизированный многофакторный метод исследования личности СМИЛ СПб., Речь, 2002.
19. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>
20. Свядощ А.М. Неврозы и их лечение. М., 1971. с.17-21
21. Шанько Г.Г. Неврозы у детей. Минск, Харвест. 2007. - 304 с.
22. Штейнхардт Л. Юнгианская песочная терапия. СПб., «Питер», 2001. – 301с.
23. <http://www.myword.ru/> Фенихель О. Психоаналитическая теория неврозов/ Пер.с англ.. А.Б.Хавина. М., 2004. – 848с.
24. <http://www.lnu.edu.ua/> Проблема психоневрологічних захворювань і стресових станів у дітей. Вплив навчального процесу на здоров'я учнів.
25. <http://www.disslib.org/> Венгер Олена Петрівна. Вплив соціальних факторів на розвиток неврастенії, дисоціативних та тривожно-фобічних розладів: дисертація канд. мед. наук: 14.01.16 / Харківська медична академія післядипломної освіти. Х., 2003.

Допоміжна:

1. Белей М. Д., Годорів Л. Д. Основы діагностичної психології. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. 296 с.

2. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
3. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп : навчальний посібник. Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 91 с.
4. Закон України про психіатричну допомогу. К. : Сфера, 2000. 50 с.
5. Комінко С. Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 406 с.
6. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р). [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80>
7. Міжнародний класифікатор хвороб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний_класифікатор_хвороб.
8. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ.. Д.Бусько, наук. ред.. К.Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. 120 с.
9. План заходів реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року [Електронний ресурс] Режим доступу: https://moz.gov.ua/uploads/1/8553-pro_20181113_1_dod.pdf
10. Селюцький А. І. Психопатологія дитячого віку. К., 1997. 295 с.
11. Синапсис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>.
12. Уніфікований клінічний протокол первинної вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної психології. Депресія [Електронний ресурс] Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/dn_20141225_1003dod.pdf
13. Антропов Ю. Ф., Шевченко Ю. С. Психосоматические расстройства и патологические привычные действия у детей и подростков. М.: ИИП, 1999.
14. Айви А. Е., Айви М. Б., Саймен-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. Методы, теории и техники: практическое руководство. М., 1999.
15. Антропов Ю.А., Антропов А.Ю., Незнанов Н. Г. Основы диагностики психических расстройств : рук. для врачей. М., 2010. 384 с.
16. Большаков В. Ю. Психотренинг. Социодинамика, игры, упражнения. СПб., 1996. 379 с.
17. Гарбузов В. И. Практическая психотерапия. СПб.: Сфера, 1994.
18. Гройсман А. Л. Клиническая психология, психосоматика и психопрофилактика: Монография. М., 2002. 452 с.
19. Эда Ле Шан Когда ваш ребенок сводит вас с ума. С.-Пб : Прайм- Еврознак, 2005.
20. Еникеева Д. Д. Популярныe основы психиатрии [Електронний ресурс]. 1997. 432 с. Режим доступу: <http://www.klex.ru/cso>
21. Захаров А. И. Происхождение детских неврозов и психотерапия. М., 2006.
22. Исаев Д. Н. Детская медицинская психология. Психологическая педиатрия. СПб.: Речь, 2004. 348 с.
23. Сыропятов О.Г. Дзеружинская Н.А., Солдаткин В.А. и др. Психические и поведенческие расстройства при ВИЧ-инфекции и СПИДе: учебное пособие К., СПб., 2013. 48 с.
24. Соколова Е. Т., Николаева В. В. Особенности личности при пограничных расстройствах и соматических заболеваний. М., 1995.

25. Спиваковская А. С. Профилактика детских неврозов. Комплексная психологическая коррекция. М.: МГУ, 1988.
26. Справочник по психологи и психиатрии детского и подросткового возраста / Под ред. С. Ю. Циркина. СПб.: Питер, 1999. 746 с.
27. Стайнер Дж. Психические убежища. Патологические организации у психотических, невротических и пограничных пациентов / Пер. англ. М., 2013. 239 с.
28. Старшенбаум Г. В. Психосоматика и психотерапия : исцеление души и тела. М., 2005. 496 с.
29. Bezpłatna pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna w Warszawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Warszawa, 2008. 31 s.
30. Sek H. Psychologia kliniczna / Sek H. Warszawa: PWN, 2006. 2 T.
31. Widiger T. Toward DSM-V and the Classification of Psychopathology / Widiger T., Clark L. Psychological Bulletin. 2000. vol. 126. № 6. P. 946-963.